

BR 3408

40! JAREN!

DE ONDERGANG VAN DE

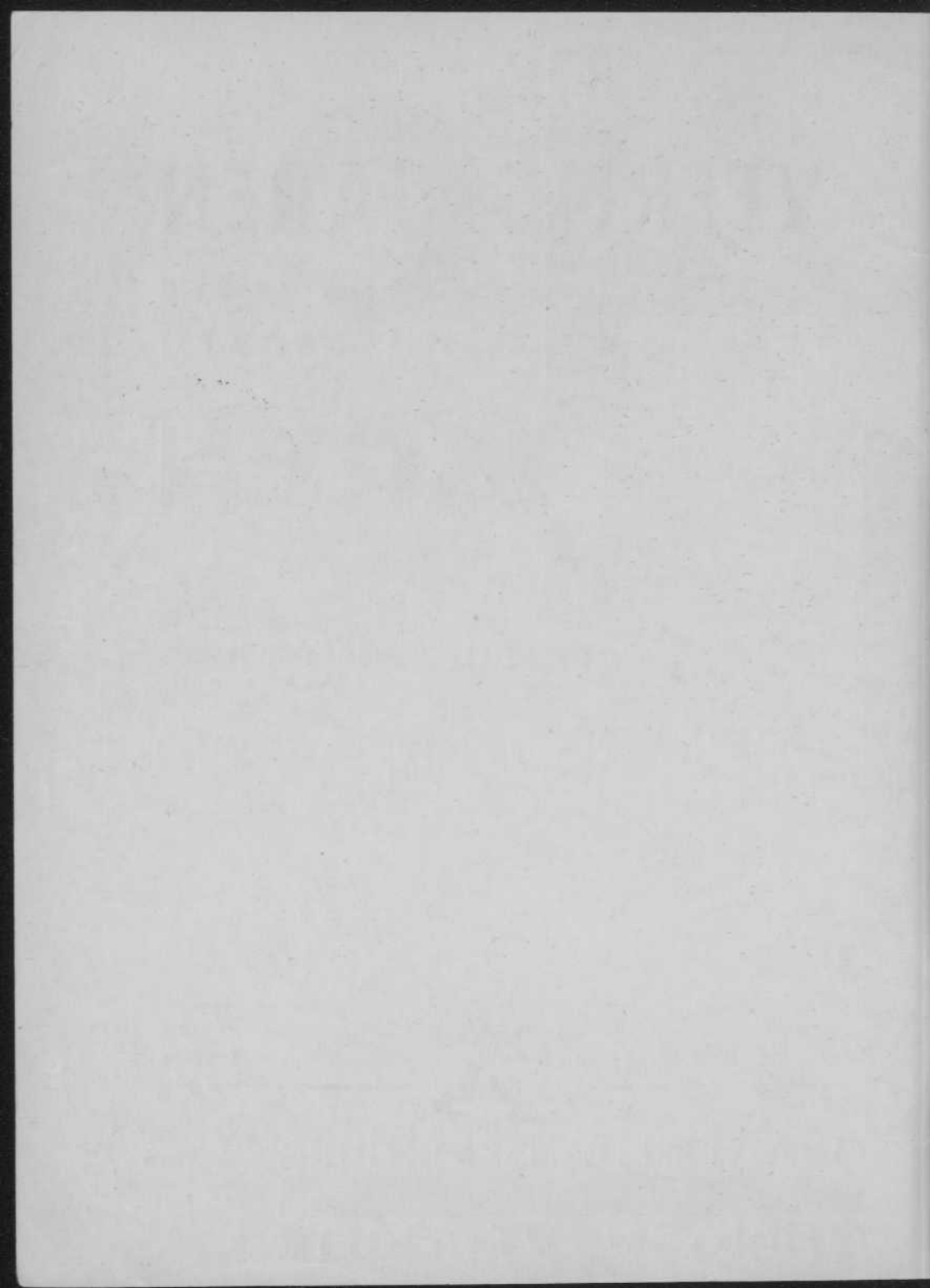

R.I.O.D.

DOOR

GRAAF M.D'ANSEMBOURG

NENASU-UTRECHT

VEERTIG JAREN

DE ONDERGANG VAN DE
R. K. STAATSPARTIJ

DOOR

GRAAF M. D'ANSEMBOURG

3e DRUK

NEDERLANDSCHE NATIONAAL
SOCIALISTISCHE UITGEVERIJ

N.E.N.A.S.U. - UTRECHT
DIRECTEUR: R. VAN HOUTEN

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

OF THE EAST ASIAN LIBRARY

1100 EAST 58TH STREET

CHICAGO, ILL. 60637

TEL. 773-936-5000

TELETYPE 773-936-5000

FAX 773-936-5000

INTERNET WWW.CHICAGO.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

WWW.EASTASIAN.EDU

Er bestaat wellicht geen meer tragische geschiedenis van een volk dan die van het volk der Joden, zooals ze ons is overgeleverd. Het was uitverkoren door God zelf, om het geloof in den éénen almachtigen Schepper van het heelal door de duizende jaren te behouden. Het was uitverkoren door God zelf om den Verlosser voort te brengen, die de wereld met zijn licht en zijn geest zou vervullen. Deze verheven opdracht, deze gedachten waren het, die dit volk de kracht hebben gegeven zijn zelfstandigheid te bewaren, tallooze vervolgingen en moeilijkheden te ondergaan, nooit den moed te verliezen al was de nood dan ook nog zoo hoog gestegen, al scheen de ondergang dan ook nog zoo dichtbij.

En dan komt het oogenblik, waarop al datgene in vervulling gaat, waarvan de profeten hebben gesproken, al dat wonderlijke gaat gebeuren, waarvoor zoovele generaties hebben geleden en gestreden, al datgene werkelijkheid wordt, waarop heel het bestaan van het volk is gebaseerd.

En het licht scheen in de duisternis en de duisternis nam het niet aan, de wereld erkende Hem niet. En het volk der Joden sloeg Christus aan het kruis en werd verworpen. De scepter werd Juda afgenomen. Ahasverus trekt door de wereld en kan geen rust, geen vrede vinden.

Aan dit zoo diep tragisch gebeuren werd men onwillekeurig herinnerd, ja de vergelijking werd ons als het ware opgedrongen, toen men de brochure „Ismaël trekt op" der R.K. Staatspartij in handen kreeg, die verspreid werd gedurende de propaganda-actie voor de kort geleden plaats gehad hebbende verkiezingen voor de Provinciale Staten.

Onbewust heeft de Staatspartij hier op een haast wonder-

baarlijk heldere wijze haar eigen tragedie in het licht gesteld. Veertig eeuwen scheiden Adam van Christus, veertig jaren dwalen de Joden in de woestijn. In 1936 zullen de veertig jaren verlopen zijn, waarin de Staatspartij gelegenheid heeft gehad haar doel te bereiken.

Haar doel is duidelijk omschreven in de inleidende verklaring op het program van 1896 n.l. de verwezenlijking van datgene wat de Kerk leert ten opzichte van den staat. Deze inleiding haalt citaten aan uit de encycliek „Immortale Dei” en noemt het de taak der Katholieken te strijden voor waarheid en recht, te waken, dat de vrijheid de door de natuurwet en Gods wet gestelde maat niet overschrijdt, te streven, dat het gemeenebest naar den geest van het Christendom wordt ingericht.

En dan volgt: Volgens hunne overtuiging is de strijd over de ontwikkeling onzer staatsinstellingen voor langen tijd beëindigd en op de hoofdpunten beslist, en daarom — men lette wel op „daarom”: omdat het geen doel heeft over de staatsinstellingen, „het systeem”, te redetwisten, — daarom ontwerpt men een program, dat onder de gegeven omstandigheden het meest gunstige resultaat kan verkrijgen.

Die gegeven omstandigheden echter waren de demo-liberale staat, die in de encycliek „Immortale Dei” werd aangevallen en veroordeeld en de katholieken van Nederland werden aangespoord dit liberalisme te overwinnen en de katholieke beginselen in de staatkunde daarvoor in de plaats te stellen.

Deze gedachte beheerscht sedert 39 jaren het program en het is niet meer dan natuurlijk, dat b.v. in het program van 1929 punt 1 wederom luidt: Handhaving en doorvoering der katholiek-staatkundige beginselen in wetgeving en bestuur.

Om dus te kunnen beoordeelen, in hoeverre de Staatspartij

aan haar doel heeft beantwoord, moeten wij even de vraag stellen, wat deze katholiek-staatkundige beginselen dan eigenlijk zijn. Niemand is beter in staat ons daarop antwoord te geven dan Paus Leo XIII, die de opdracht van zijn goddelijken Meester „Gaaf en onderwijst alle volkeren" op zoo schitterende wijze heeft uitgevoerd. Met recht citeert de inleiding tot het staatspartijprogram van 1896 de encycliek „Immortale Dei", want dit staatsstuk uit het jaar 1885 is het, dat de verhouding tusschen Staat en Kerk vaststelt.

Na gezegd te hebben, dat alle macht van God komt en het bestuur dus in naam van God moet worden uitgeoefend, dat Kerk en Staat echter beiden zelfstandig zijn, wordt geëischt, dat tusschen beide machten een innige samenwerking moet heerschen, die vergeleken wordt met die van ziel en lichaam.

Daarna wordt de staatsidee van het liberalisme veroordeeld, omdat dit een staat zonder God wil en omdat het een valsche vrijheid propageert.

Eenige jaren later, in 1888, verscheen een nieuwe encycliek, die als het ware een aanvulling van de eerste was, „Libertas", waarin over de ware vrijheid wordt gesproken. Daarin wordt vastgesteld, dat niet alle moderne vrijheid goed is, maar dat ze door wetten beperkt moet worden. Dan wordt duidelijk gezegd, dat het liberalisme de vijand der ware vrijheid is, omdat het leert, dat de wil van het volk de hoogste wet is. „Aangezien" — zoo zegt de Paus — „volgens liberale opvatting de rede van het individu de eenigste leidster en norm van het *particulier* leven is, moet logisch ook de wil van de gemeenschap de norm vormen voor het *openbaar* leven. Dientengevolge heeft de grootste massa ook de grootste macht en de majoriteit van het volk is het, die de openbare rechten en plichten bestemt." *Deze leer wordt door den Paus verwor-*

pen als „onzedelijk, tegennatuurlijk en gevaarlijk voor den staat." Speciaal wendt hij zich tegen de vrijheid van spreken en tegen de persvrijheid en zegt, dat de onbeperkte vrijheid in deze geen recht van bestaan heeft, want er bestaat slechts één recht n.l. dat, wat waar en moreel is in vrijheid en in wijsheid open te leggen. Niets kan heilig blijven, wanneer in deze onbeperkte vrijheid wordt toegestaan.

In werkelijkheid — besluit de Paus — wil de liberale staat echter slechts vrijheid voor zichzelf en onderdrukt hij de ware gewetensvrijheid.

Aan deze beide encyclieken zijn nog toe te voegen de beroemde „Rerum novarum" van het jaar 1891, de encycliek der sociale rechtvaardigheid en naastenliefde en de 40 jaren later, in 1931, verschenen „Quadragesimo anno".

In het voorwoord tot het program 1933 erkent de Staatspartij zelf, dat de daden als de eenigste maatstaf en toetssteen beschouwd worden voor het heerschende regiem. Laten wij dus haar daden bekijken; laten wij ons afvragen: wat deed de Staatspartij om van den onchristelijken liberalen staat een christelijke volksgemeenschap te maken?

Wij moeten dan beginnen te constateeren, dat de Staatspartij op tweeërlei gebied voor katholiek Nederland resultaat heeft behaald en wel door de gelijkstelling van het bijzonder met het openbaar onderwijs en door de algemeen maatschappelijke emancipatie van het katholieke volksdeel.

Het eerste is van eminent belang voor onze godsdienstige opvoeding, het andere heeft ons dat gedeelte van den invloed in het openbaar leven gegeven, dat ons toekwam in een staat, waar het getal alleen telt, en waardoor ook zuiver geldelijk gesproken een enorme vooruitgang is te constateeren.

Deze twee resultaten vormden den noodigen grondslag voor

de omvorming van den liberalen staat in de christelijke volksgemeenschap. Het waren dus slechts middelen voor dit doel en konden nooit het einddoel zelf zijn.

Dat is het, wat vele Katholieken niet beseffen en anderen niet willen inzien. Vandaar dat de Staatspartij heden tot haar strijdkreet heeft uitverkoren het bekende „Hou Vast", een woord, dat wederom onbewust aangeeft, *dat zij haar taak als beëindigd beschouwt* en slechts datgene wil behouden, wat ze heeft verkregen, de school en de materieele macht. Daardoor geeft zij blijk te vergeten, dat buiten de katholieke geleerden ook nog andere volksgenooten staan, waarvoor wij ook verantwoordelijk zijn. Christus heeft ons niet alleen opgedragen, om onze geloofsgenooten in het geloof te versterken, maar tevens ook, om onze idealen uit te dragen aan alle volkeren, aan alle menschen. Het Christendom werd de zuurdeeg genoemd, die zich met den anderen deeg volkomen moest vermengen en heel het brood moest doordringen en die de „eenheid" juist *niet* mocht bewaren om niet onverteerbaar te worden. Katholiek Nederland is daarentegen steeds doorgegaan om den Chineeschen muur, die het Katholicisme van de rest afscheidt, nog hooger, nog breeder te maken; men heeft de katholieke organisaties tot een punt doorgevoerd, waar het verhevene en het belachelijke elkaar raken, waarvan de R.K. geitenfokkerij, de R.K. vereeniging van exploitanten van stoomwasscherijen en de R.K. Fruit- en Groentenveiling de getuigen zijn; een overdrijving, die tenslotte moest voeren tot het ondergeschikt maken van het godsdienstig belang aan het materieele doel en tevens een steeds sterkeren afkeer van katholieken en niet minder van niet-katholieken tegen een godsdienst moest wekken, die op deze wijze meent zijn doel te moeten

bereiken. Onder zulke omstandigheden valt het niet te verwonderen, dat het doel dan ook niet is bereikt.

Evenals in 1896 leven wij in 1935 in *een staat met volstrekt liberalen grondslag*. De grondwet zegt nog steeds, dat alle macht komt van het volk. God is nog steeds principieel uitgeschakeld uit de gemeenschap. Het Huis van Oranje, onze Koningin, die van zich zelf zegt, dat zij door de genade van God vorstin van Nederland is, kan door een meerderheid van $\frac{2}{3}$ weggezonden en God dus verkracht worden. Men zal mij zeggen, dat zal toch niet gebeuren en inderdaad, dat zal ook niet gebeuren; echter niet wegens dit systeem, maar omdat de N.S.B. tijdig de teugels der regeering in handen zal nemen!

Voor de rest is er volstrekt geen reden om te veronderstellen, dat de ontwikkeling niet in deze richting voortgaat; de drie z.g. rechtsche partijen hebben bij de laatste verkiezingen der IIe Kamer hun aanhang zoo zien dalen, dat ze de liberalen en de vrijz.-democraten er bij moesten hebben om te kunnen regeeren; en er is geen reden om aan te nemen, dat deze ontwikkeling niet zou kunnen leiden tot een werkelijke minderheid der monarchale partijen — evenals dit den laatsten tijd in de Scandinavische landen, ja zelfs in Engeland heeft plaats gehad — afgezien hiervan, dat het katholiek volksdeel niet „principieel”, maar slechts uit opportunisme monarchistisch is.

Al wordt dan ook het bestuur in *naam* der Koningin bij de gratie Gods gevoerd, in feite is steeds het volk en niet de koning souverain, want volgens de constitutie is de volksvertegenwoordiging steeds sterker dan deze en het volk erkent God niet officieel.

Ons volk wordt dus niet bestuurd in naam van God, volgens den wil van God, zooals Paus Leo XIII dit verlangt, maar juist op de wijze, die deze Paus in „Libertas” zeer nadrukke-

lijk verwerpt. Bij ons heeft „het grootste getal ook de grootste macht en de meerderheid van het volk is het, die de publieke rechten en plichten vaststelt." De wet is aan den willekeur der massa toevertrouwd, hetgeen makkelijk tot tyrannie kan leiden (Paus Leo XIII in „Libertas"). Hoe voortreffelijk past dit op onzen tijd! Wordt ooit een wet anders gemaakt dan door de meerderheid? Is de slag in het gezicht van den Paus zelf, het afschaffen van het Gezantschap bij den H. Stoel, niet het bewijs voor hem, hoezeer hij gelijk had! Is de terreur, die heden tegen ons wordt gedreven, het ambtenarenverbod, het verbod van meevoeren der Nederlandsche vlag door Amsterdam, niet een bevestiging, dat deze liberale principes inderdaad tot tyrannie voeren! Heeft de Staatspartij dat veranderd? Neen, ze heeft het zelfs niet eens geprobeerd!

Men hoeft niet zooveel beteekenis aan haar program te hechten, omdat te vaak gebleken is, dat men het niet heeft opgesteld, om het uit te voeren; maar in 1929 staat dan toch duidelijk onder de hoofdbeginselen als punt 3: Vasthouden (men zie: Hou Vast) aan het *constitutioneel-parlementair stelsel*. Dit stelsel onzer constitutie is echter op de liberale gedachte van de volkssouvereiniteit en op het recht der meerderheid gebaseerd. Het is dus *in strijd met punt 1* van hetzelfde program: Doorvoeren van de katholiek-staatskundige beginselen.

Mr. Aalberse erkent het zelf. Hij schreef in 1906, toen hij nog niet door de partijenbaccil was aangetast, dus nog niet blind of doof voor katholieke realiteiten, het volgende: „Daarom is het fransche systeem van algemeen, gelijk kiesrecht, ieder burger evenveel invloed, ieder man één stem —in strijd met de natuurlijke verhoudingen, dus in strijd met de waarheid. Het fransche stelsel, schier alom aanvaard, is gegrond op

een leugen." „...Politieke partijen zijn gewoonlijk de organen van het gevoel, van de passie. En de partijen zijn het, die de individuen bij de verkiezingen opzwepen, werken op het gevoel en hartstocht, veel meer dan op kalm redeneerend verstand."

„Juist door het individueele kiesrecht is in alle landen het politieke leven verworden tot uitsluitend partij-leven".

Heden roept dezelfde Aalberse de katholieken van Nederland op, om deze leugen voorgoed te bestendigen en wanneer wij katholieke N.S.B.-ers ons van deze leugen afkeeren, worden wij tot slechte katholieken gestempeld door personen, die de opdracht, door katholiek Nederland aan de Staatspartij gegeven, op zóó slechte wijze hebben uitgevoerd.

Hebben ze dus niets gedaan, om God zijn plaats in den staat terug te geven, die „de meerderheid" hem had ontnomen, niet beter staat het met hun daden ten opzichte van de individueele vrijheid en de persvrijheid. Zoowel economisch-staatskundig alsook moreel heeft deze vrijheid funest gewerkt. Is het eigenlijk noodig dat te bewijzen? Constateeren wij allen niet dagelijks steeds duidelijker met den vastenbrief van 1934, hoe weinig de Staatspartij in 38 jaren op dit gebied heeft bereikt? Het Episcopaat zegt daarin immers: „Een valsch begrip van vrijheid heeft tot losbandigheid gevoerd door zelfs aan de meest veroordeelenswaardige meeningen en opvattingen rechten toe te kennen. Het gezag in geheel de samenleving, met het huisgezin te beginnen, is ondermijnd en verzwakt; de maatschappij is nog niet losgemaakt van de verderfelijke stelsels, die haar gedurende de laatste eeuwen vrijwel onbepaald hebben beïnvloed; een verfoeilijk egoïsme op het terrein van het economisch leven heeft vaak tot ergerlijke misstanden geleid."

Inderdaad ergerlijk zijn de misstanden op al deze gebieden; de christelijke naastenliefde is verdwenen — „kreupel Christendom" noemt Pater Henricus deze practijken. De VARA kan ongestoord marxistische propaganda maken, de TRIBUNE kan rustig doorgaan met het beschimpen van alles, wat ons heilig is.

Wil men ons vertellen, dat de liberale persvrijheid een katholiek principe is? Het is ketterij zooiets te veronderstellen en toch stemt de z.g. katholieke pers in met het koor der overige liberalen, die voor deze persvrijheid strijden. En wederom is het alsof de katholieke pers zelf wilde bewijzen, hoe verkeerd persvrijheid is, want hare onchristelijkheid is in den laatsten verkiezingsstrijd iederen dag bewezen. Wij zouden de Katholieke Kerk schande aandoen, door deze pers nog katholiek te noemen na al het vuil, dat in hare bladen te vinden is geweest en dat zich door niets onderscheidde van de rest der christelijke en onchristelijke bladen. Het Katholicisme kan zijn goddelijke zending slechts bewijzen door beter te zijn dan de anderen. Wie dat nalaat, schaadt den godsdienst op de gevaarlijkste wijze. En daarom luidt ons oordeel ook te dien aanzien: De zich R.K. noemende partijpers heeft het doel van het partijprogram niet helpen bereiken, maar heeft meegeholpen dit onmogelijk te maken.

Onder den katholieken minister Ruys kon de goddeloozententoonstelling in Amsterdam doorgaan evenals in Berlijn onder Brüning — of te Moskou onder Stalin.

Wij heeten goddeloos, omdat wij met den Paus meenen, dat het dwaasheid is te willen veronderstellen, dat het recht op vrijheid evengoed geldt voor waarheid als voor leugen, voor de deugd zoowel als voor de zonde.

„Hetzelfde — zoo vervolgt de Paus — geldt ook voor de

z.g. vrijheid van onderwijs". Slechts dat mag worden onderwezen, wat goed en juist is.

En wederom vragen wij: „Hoe is dat hier? Wat deed de christelijke coalitie, de regeering Ruys tegen het onderwijs der marxisten op de neutrale scholen? Hebben zij belet, dat de kinderen aldaar werden vergiftigd door a-nationale atheïstische onderwijzers?" En wederom luidt het antwoord: Ze deden wat ze steeds doen: NIETS.

Is het te verwonderen, wanneer wij heden moeten constateren, dat het Christendom steeds meer achteruitgaat in Nederland, dat na 40 jaren R. K. S. P. de christelijke naastenliefde zoek is, dat klassenhaat en partijstrijd ons volk verscheuren, dat plichtsbesef en offerzin tegenover de natie niet meer bestaan.

In RERUM NOVARUM wordt de sociale rechtvaardigheid en naastenliefde, de rechten en plichten van ieder volksgenoot uiteengezet en ook op dit terrein is ontegenzeggelijk veel bereikt. De vraag moet echter gesteld worden, of dit ook niet evengoed zonder katholieke staatspartij was bereikt; feitelijk is dit werk hoofdzakelijk door de stands- en vakorganisaties gedaan. Zij in de eerste plaats zijn het, die op den basis van den klassenstrijd hebben gestreden voor betere sociale voorwaarden, voor ouderdomsrente, voor rechtvaardig loon en daardoor ook de R.K. Staatspartij in deze richting hebben gedwongen, vrijwel precies zooals de marxistische bonden deden ten opzichte van de S. D. A. P.

Ja, het is nog lang niet zoo zeker, of de strijdkracht der arbeidersklasse door de splitsing in confessioneele en neutrale groepen niet aanmerkelijk verzwakt is en het materieele doel dus minder goed is bereikt.

QUADRAGESIMO ANNO tenslotte wijst de richting voor

de staatkundige organisatie in de corporatieve ordening. Maar sedert Colijn dat staatsslavernij heeft genoemd, is dezeencycliek blijkbaar geen grondslag der katholieke staatkunde meer.

Wel zegt de R.K.S.P. in haar pamfletten nog, dat ze bouwt aan de nieuwe ordening, maar het materiaal — het katholiek beginsel — is werkelijk te kostbaar, om het fundament te zetten op het liberale moeras, dat de ondergrond van haar wereldbeschouwing is geworden; daarom vordert het gebouw dan ook niet, groeit steeds meer de wanorde in plaats van de orde.

Zoo zien wij dus, dat de katholieken onder leiding der Pausen wel bepaalde denkbeelden hebben gepropageerd, maar dat de Staatspartij er niet in geslaagd is om ze te verwezenlijken. Zeker, ze is slechts een minderheid, maar dat zal ze steeds blijven en zodoende zal ze haar program nooit kunnen uitvoeren; toch zou ik willen vragen ons N.S.B.'ers 30 zetels in de Kamer te geven en dan zou ik willen zien, wie ons beliet onze denkbeelden in daden om te zetten.

Maar daarover gaat het tenslotte heden niet. De toestand sedert 1896 is totaal gewijzigd; heden is de strijd om de ontwikkeling onzer staatsinstellingen, de strijd tegen den liberalen staat, weer begonnen. Het heeft dus weer doel over het systeem te redetwisten en „daarom“ moeten de katholieken naast degenen staan, die willens en in staat zijn het staatkundige liberalisme te vernietigen en iets beters in de plaats te stellen, dat in elk geval veel en veel dichter bij de katholieke principes staat dan datgene, wat de Staatspartij heden helpt verdedigen. De echt christelijke denkbeelden, door Paus Leo XIII geformuleerd, zijn veroordeelingen van de liberale volkssouvereiniteit, van het meerderheidsprincipe en van de

valsche vrijheid, zijn heden niet meer gereserveerd voor de katholieken, maar vormen mede den grondslag van de nieuwe beweging, die *heel* het volk wil omvatten en waaï van wij nationaal-socialisten hier in Nederland de vertolkers willen zijn. Dat is het enorme verschil met 1896.

Zeggen de katholieken, dat ze hun idealen als minderheid niet konden verwezenlijken — wij hebben daartoe de kans, omdat wij de kans voor een meerderheid in het volk hebben zooals Mussolini en Hitler in Italië en Duitschland.

En nu doet zich het verschijnsel voor, dat zij, die 40 jaren lang beweerd hebben te strijden voor een christelijke volksgemeenschap, nu zijn geworden tot de verdedigers, ja de sterkste steunpilaar van dezen goddeloozen liberalen staat. Het is hun helaas zelfs gelukt kerkelijke autoriteiten te overtuigen, dat het behoud van dezen goddeloozen staat de waarborg is voor den bloei van den godsdienst, ofschoon onder het bewind der christelijke partijen het cijfer der menschen zonder godsdienst het fabelachtige getal van 1.114.000 heeft overschreden. Men hoeft heusch niet naar Duitschland te gaan, om moderne heidenen te zien.

De Staatspartij, die de voorwaarden had geschapen, om het liberalisme te vernietigen, faalt op het laatste oogenblik evenals het volk van Israël. Beiden hebben zich van Christus afgewend, omdat zij er niet mee gediend waren, dat Zijn Rijk niet van deze wereld was, maar omdat zij juist het tegenovergestelde wilden: de wereldlijke macht, en den Messias slechts als middel wilde gebruiken, niet om den wil van God uit te voeren, maar om hun eigen wenschen te realiseeren, hun eigen macht te bevestigen.

„Dit alles zal ik je geven, indien je neervalt en mij aanbidt"; en ze zijn neergevallen en ze hebben de wereld gekozen inplaats van Christus.

En de scepter zal worden ontnomen aan Juda, aan Israël, aan de Partij. De strijd zal hevig zijn, zoo hevig als tusschen Lucifer en Michaël, maar het einde zal hetzelfde zijn; wanneer goed en kwaad tegen mekaar strijden, overwint ten slotte steeds het goede. Steeds wanneer het slechte gefaald heeft, staat het goede gereed, om de banier over te nemen.

Het licht is verdwenen van het uitverkoren volk en is gegaan tot de heidenen. Israël is verworpen en Ismaël is geworden tot den drager van het licht.

Uit den ondergang der Staatspartij zal opbloeien het nieuwe jonge leven, dat de problemen ziet, dat ze nuchter en toch met enthousiasme wil oplossen, de jonge generatie, die geen compromissen meer wenscht maar de zuivere synthese van alle problemen zoekt. Goddank houdt ze nog steeds haar hand open voor de samenwerking met de Kerk en ze zal deze hand ook niet sluiten, omdat de Kerk ze nog niet heeft gegrepen.

Wat de Staatspartij wel heeft voorbereid maar niet voltooid, wij zullen het voltooien. Wij zullen als staat God erkennen als de oorsprong van alle macht.

Ziet ze critiek uitoefenen, deze geniepige onvruchtbare critici, omdat ergens door ons gezegd is, dat God is de *drijfkracht* van het zedelijk leven der natie. Zij hebben bezwaren tegen het woord drijfkracht. Alsof het in deze wereld op woorden aankomt; de geest is het beslissende, de geest bij ons is goed en waar, de geest bij hen is materie geworden, leugen.

Wij eerbiedigen de rechten der Kerk, niet omdat dit door een meerderheid is vastgesteld, maar omdat dit Gods wil is in de natuurlijke orde. Wij erkennen geen recht der meerderheid, maar slechts het recht van hetgeen recht is. Wij verwerpen de verkeerde vrijheid, omdat dit de ondergang der natuur-

lijke ordening beteekent en daardoor de ondergang van het volk.

Wij zullen de christelijke naastenliefde in practijk brengen, desnoods dwingend, omdat het de taak van den staat is de beginselen van het Christendom in wetgeving en bestuur te handhaven en door te voeren, zooals het program der katholieken dit zegt en de partij het niet doet.

Men heeft de vraag gesteld: Mag een katholiek lid der N.S.B. zijn? Wij vragen heden: Mag een katholiek nog langer lid der zich R.K. noemende Staatspartij zijn? Het antwoord kan heden niet anders meer luiden dan: Neen.

Toen, in 1896, was de strijd om de liberale staatsinstellingen beslist en daarom was het de taak der Staatspartij in deze omstandigheden het bereikbare te bereiken.

Heden is het tijdstip gekomen, waarop deze goddelooze liberale staat zelf wordt opgeruimd; de plaats van ieder katholiek is naast degenen, die dit verderfelijk stelsel den genadeslag zullen toedienen, bij ons bij de N.S.B.

